

ต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำงานกาบหมาก กลุ่มบ้านขามแดง ตำบลห้างฉัตร

อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

Costs and Returns from Making Betel Nut Dishes Ban Kham Daeng,

Hang Chat Subdistrict, Hang Chat District, Lampang Province

อัจฉรา เฮ่ประโคน^{1*}

Achara Haeprakhon ^{1*}

ทัศนีย์ ลิ้มจากภัย

Tussanee Leejakpai

*Corresponding author, e-mail: acharahae@gmail.com

Received: March 2nd, 2024; Revised: 2024.; Accepted: 2024.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำงานกาบหมาก กลุ่มบ้านขามแดง ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาและเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้ทำงานกาบหมาก จำนวน 10 ราย ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนของการทำงานกาบหมาก ประกอบด้วย ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 1.80 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 20.69 ค่าแรงงานทางตรง 5.53 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 63.56 ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 0.13 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 1.49 และค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร 1.24 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 14.25 ดังนั้นต้นทุนการผลิตงานกาบหมากต่อหน่วยเท่ากับ 8.70 บาท และต้นทุนการผลิตต่อปีเท่ากับ 1,628,640 บาท ผลตอบแทนจากการทำงานกาบหมาก รายได้จากการจำหน่ายต่อวันเท่ากับ 6,000 บาท ต้นทุนในการผลิตต่อวัน เท่ากับ 5,220 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อวันเท่ากับ 780 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 รายได้จากการจำหน่ายต่อเดือนเท่ากับ 156,000 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อเดือนเท่ากับ 20,280 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อปีเท่ากับ 243,360 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 จุดคุ้มทุนของผู้ลงทุนผลิตงานกาบหมาก มีจุดคุ้มทุนต่อวันอยู่ที่ 545.45 บาท มีจุดคุ้มทุนต่อเดือนอยู่ที่ 14,181.82 บาท และมีจุดคุ้มทุนต่อปีอยู่ที่ 170,181.82 บาท ข้อเสนอแนะ กลุ่มวิสาหกิจผลิตงานกาบหมาก ควรดำเนินการจดบันทึกบัญชีทั้งต้นทุน รายได้หรือปริมาณการผลิต ทำให้สามารถทราบต้นทุน รายได้และผลตอบแทนที่ถูกต้องได้ และภาครัฐควรช่วยส่งเสริมให้ชาวลำปางปลูกหมากมากขึ้น

¹ อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง

Lecturer in Faculty of Business Administration and Technology, Lampang Inter-Tech College.

คำสำคัญ: ต้นทุน, ผลตอบแทน, จานกาบหมาก

Abstract

This research aims to study the costs and returns from making betel nut dishes Ban Kham Daeng Group, Hang Chat Subdistrict, Hang Chat District, Lampang Province. It is survey research study and collect using In-depth interview from 10 areca nut plate makers. The results of the study found that the cost of making a betel nut plate maker consists of direct raw materials of 1.80 baht per unit, calculated as 20.69 percent, direct labor costs of 5.53 baht per unit, calculated as 63.56 percent, fixed production costs of 0.13 baht per unit, calculated as 1.49 percent and variable production costs of 1.24 baht per unit, equivalent to 14.25 percent. The production cost of areca nut plate per unit is equal to 8.70 baht and annual production cost is equal to 1,628,640 baht. Rewards from making areca nut dishes revenue from sales per day is 6,000 baht, production costs per day are 5,220 baht, gross profit from sales per day is 780 baht, gross profit to sales ratio is 13.00 %. Monthly sales income is 156,000 baht, monthly gross profit from sales is 20,280 baht, gross profit to sales ratio is 13.00 %, gross profit from sales per year is 243,360 baht, gross profit to sales ratio is 13.00 %. Break-even point for investors producing areca nut plates the daily break-even point is 545.45 baht. The monthly break-even point is 14,181.82 baht and the annual break-even point is 170,181.82 baht. Suggestions the enterprise group produces areca nut plates should proceed with recording the accounting of both costs Income or production volume. Makes it possible to know the costs income and returns that is correct. The government should help encourage lampang people to grow more areca nuts. It will allow the group of enterprises producing betel nut plates to reduce transportation costs even more.

Keywords: Cost, Return, Betel Nut Dishes

บทนำ

โลกกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตจากขยะพลาสติกสังเคราะห์ เช่นเดียวกับประเทศไทยกำลังมีปัญหามลพิษทางน้ำ โดยเฉพาะขยะจากบรรจุภัณฑ์ ถุง ภาชนะที่ใช้พลาสติกนานาชนิด ทำให้ประเทศไทยมีขยะในทะเลมากเป็นอันดับ 6 ของโลก ซึ่งเป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ สัตว์ทะเล และห่วงโซ่อาหารของมนุษย์ ครั้งแรกในประเทศไทย กระแสทั่วโลก กำลังให้ความสำคัญกับการลดขยะพลาสติกที่กำลังคุกคามสิ่งแวดล้อม ดังที่หลายประเทศได้ประกาศยกเลิกการผลิต ถุงพลาสติกและอุปกรณ์พลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น มีด ช้อน จาน ไม่ว่าจะเป็นอังกฤษ สหรัฐ แคนาดา จีน ไต้หวัน ญี่ปุ่น อินเดีย เบลเยียม เดนมาร์ก อิตาลี ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย เกาหลี เมียนมา อินโดนีเซีย และนานาประเทศ ขณะเดียวกันความต้องการของตลาดภาชนะที่ย่อยสลายได้ง่าย กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งในประเทศและส่งออกต่างประเทศ โดยรัฐบาลหลายประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป ต่างก็สนับสนุนให้ภาคเอกชนขยายการผลิตวัสดุชีวภาพ

แทนพลาสติกสังเคราะห์เพิ่มมากขึ้น (มลสุดา ลิวโธสง, 2556) วิวัฒนาการทางเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบันส่งผลต่อการดำรงชีวิตที่ต้องใช้ความเร่งรีบเพื่อให้ทันต่อเวลาและการแข่งขันอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ มักจะซื้ออาหารนอกบ้านมารับประทาน ผู้คนคุ้นเคยกับอาหารถุง อาหารใส่กล่องโฟมหรือกล่องพลาสติกในการนำมาใส่อาหาร แต่ผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่ตระหนักถึงอันตรายที่แฝงอยู่ในภาชนะบรรจุที่ไม่เหมาะสม อันตรายจากสารปนเปื้อนที่แยกตัวออกมาจากภาชนะได้แก่ โพลีเอทิลีน ซึ่งใช้เป็นถุงเย็นหรือถุงร้อนสีขาวขุ่น และโพลีสไตรีนซึ่งใช้ทำถ้วย ถาด กล่อง แก้ว ที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง โดยเฉพาะในกล่องโฟม ถาดโฟมที่ใช้บรรจุอาหารที่มีความร้อนสูงหรือนำไปเข้าไมโครเวฟ สามารถทำให้สารสไตรีนโมโนเมอร์ ในโฟมละลายออกมา ผสมในอาหาร หากได้รับเข้าสู่ร่างกายเป็นเวลานานอาจทำให้มีผลต่อสมอง ตับ ไต และเม็ดเลือดแดง การเผาไหม้เกิดก๊าซพิษสไตรีนออกไซด์ เป็นสาเหตุของโรคมะเร็ง และที่สำคัญกล่องโฟมหรือกล่องพลาสติกทำให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม กว่าจะย่อยสลายได้ต้องใช้เวลานานหลายร้อยปี ขยะบรรจุภัณฑ์เหล่านี้ไม่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ ร้อยละ 70 จะถูกนำไปกำจัดได้โดยวิธีการเผา ทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และสารพิษต่างๆ เป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน (global warming) อุณหภูมิเฉลี่ยของอากาศบนโลกสูงขึ้น ส่วนขยะบรรจุภัณฑ์อีก 30 เปอร์เซ็นต์นั้นก็อยู่ตามสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เนื่องจากขยะบรรจุภัณฑ์จะมีอายุการย่อยสลายที่นานมาก เช่น ขยะบรรจุภัณฑ์โฟมใช้เวลาย่อยสลาย 500–1,000 ปี (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, 2564)

จากสภาพปัญหาในปัจจุบันที่มีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติมากขึ้น ผู้คนเริ่มสนใจใช้ผลิตภัณฑ์มาจากวัสดุทางเลือก จึงทำให้ธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติมีความเป็นไปได้ที่จะลงทุนในธุรกิจประเภทนี้ ปัจจุบันมีการคิดค้นภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมขึ้นมาโดยนำวัสดุจากธรรมชาติมาขึ้นรูปเป็นภาชนะบรรจุอาหารและวัสดุประเภทกาบหมาก (areca leaf) เป็นหนึ่งวัสดุทางเลือกที่ง่ายต่อการผลิต และย่อยสลายในธรรมชาติได้ในเวลาประมาณ 45 วัน โดยได้รับความนิยมมากสำหรับผู้ที่ต้องการใช้งานผลิตภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ กระบวนการผลิตประกอบด้วย การนำกาบหมากไปล้างทำความสะอาด นำไปผึ่งให้แห้ง นำไปขึ้นรูปด้วยเครื่องอัดขึ้นรูปร้อน (hot pressing) นำไปตัดแต่ง เก็บรายละเอียด และนำไปตากให้แห้งสนิท ก็จะได้ภาชนะกาบหมากที่พร้อมใช้งาน กาบหมากเมื่อล่องหล่นจำนวนมากจะใช้เวลาในการย่อยสลายนาน จึงเกิดเป็นเศษขยะ ขาวสวนมักนำไปเผาทำให้เกิดเป็นควันไฟ ซึ่งสร้างมลพิษทางอากาศและสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันกระแสรักษ์โลกและรักสุขภาพ เป็นเทรนด์ที่ผู้บริโภคทั่วโลกกำลังให้ความสนใจอย่างมาก ด้วยเหตุผลเรื่องการรักษาและร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยในการ ลด ละ เลิก การใช้ พลาสติกในชีวิตประจำวัน เพราะพลาสติกกำลังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศของสังคมไทยและสังคมโลก (นภดล จันทลักษณ์ และ สมนึก วัฒนศรีกุล, 2555) จากการศึกษาวิจัยกลุ่มงานกาบหมากทำดีหมี มีค่าใช้จ่าย ในการลงทุนเท่ากับ 529,878 บาท มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานรายปีเท่ากับ 480,113 บาท และมีผลตอบแทนรวมเท่ากับ 669,890 บาท เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางเศรษฐศาสตร์วิศวกรรม พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ มีค่าเท่ากับ 424,288.96 บาท อัตราผลตอบแทนภายใน มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 29.78 อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน มีค่าเท่ากับ 1.17 ระยะเวลาคืนทุน มีค่าเท่ากับ 3 ปี 2 เดือน 17 วัน และจุดคุ้มทุน มีค่าเท่ากับ 238,670 ขึ้น ดังนั้น โครงการวิสาหกิจชุมชนงานกาบหมากทำดีหมี จึงมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน (ธนพล สดางค์จันทร์ และคณะ, 2563)

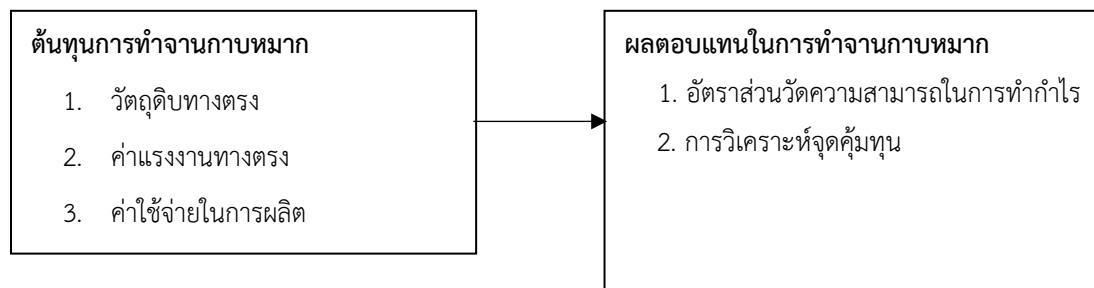
รูปที่ 1 การทำจานกาบหมาก

จากปัญหาข้างต้นทำให้เรามองเห็นคุณค่าของกาบหมาก ทั้งที่สามารถสร้างมูลค่าให้กับกาบหมากและนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ดังนั้นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตจานกาบหมากบ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งได้พัฒนามาจากเครือข่ายผู้ผลิตจานกาบหมาก บ้านท่าดีหมี อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย ที่ต้องการให้มีการผลิตจานกาบหมากมาเป็นภาชนะทางเลือกแทนโฟม ภายใต้แรงหนุนของภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ พัฒนาการนำเศษพืชกลับมาแปรรูปผ่านการศึกษาและทดลองหลายรูปแบบ จนได้จานกาบหมากที่สะอาด แข็งแรง สามารถใช้งานได้จริง ทั้งอุณหภูมิร้อนและเย็น แช่ตู้เย็นได้ แช่ช่องแช่แข็งได้ และเข้าเตาไมโครเวฟได้ แถมยังมีหลายทรง หลายขนาด เป็นทางเลือก ที่ตอบโจทย์ความต้องการได้อย่างหลากหลายสำหรับผู้บริโภค สามารถนำมาใช้ทดแทนโฟม ได้อย่างถาวร ทำให้ส่งผลดีกับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยในอนาคต ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเข้าไปศึกษากระบวนการผลิต เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนการทำจานกาบหมากของกลุ่มผลิตจานกาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งจะทำให้ชุมชนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้จากการทำจานกาบหมากที่แท้จริง ส่งผลให้ชุมชนสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาการลงทุนได้อย่างเหมาะสม ทำให้ชุมชนเกิดการบริหารจัดการและควบคุมต้นทุนจากการทำจานกาบหมากให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันต่อไปอย่างยั่งยืน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาการลงทุนต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำผลิตภัณฑ์จานกาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ประกอบการงานกาบหมาก หมู่ 6 บ้านขามแดง ตำบลห้างฉัตร อำเภห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จำนวน 10 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการงานกาบหมาก หมู่ 6 บ้านขามแดง ตำบลห้างฉัตร อำเภห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จำนวน 10 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยค้างนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น โดยนำไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการงานกาบหมาก หมู่ 6 บ้านขามแดง ตำบลห้างฉัตร อำเภห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จำนวน 10 ราย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการทำงานกาบหมาก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการทำงานกาบหมาก

ตอนที่ 3 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

การทดสอบความเที่ยงตรง (content validity) โดยหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (index of item objective congruence : IOC) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินการให้คะแนน เท่ากับ 0.945 โดยใช้สูตรของ โรวินเนลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1977 : 49-60) แสดงว่าเครื่องมือที่ใช้มีค่าความเที่ยงตรง มีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามโดยมีจำนวนเท่ากับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยลงพื้นที่ในการเก็บแบบสัมภาษณ์กับผู้ประกอบการงานกาบหมาก จำนวน 10 ราย และรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive statistic) ใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากร
2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนทางการเงิน โดยใช้สูตรของทฤษฎีต้นทุนและผลตอบแทนในการศึกษา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับต้นทุนการทำงานกาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง

วัตถุดิบ ประกอบด้วย กาบหมาก เนื่องจากกาบหมาก ทางภาคเหนือยังไม่นิยมปลูกกันแพร่หลาย ทางกลุ่มจะรับซื้อกาบหมากมาจากทางภาคใต้ และภาคตะวันออก ราคาต้นละ 18,000 บาท สามารถผลิตงานกาบหมากได้ 10,000 ชิ้น ต้นทุนวัตถุดิบต่อหน่วย เท่ากับ 1.80 บาท ($18,000/10,000$) ดังนั้นต้นทุนต่อหน่วยของวัตถุดิบทางตรงในการผลิต เท่ากับ 1.80 บาท

จากการสอบถามผู้ผลิตงานกาบหมาก พบว่า ผู้ผลิต 10 คน โดยเฉลี่ย 1 วัน สามารถผลิตงานกาบหมากได้จำนวน 600 ชิ้น ค่าแรงคนละ 332 บาทต่อวัน รวมเป็นค่าแรงทั้งสิ้นเท่ากับ $3,320$ บาท (10×332) ดังนั้นต้นทุนต่อหน่วยของค่าแรงทางตรงในการผลิต เท่ากับ 5.53 บาท ($3,320/600$)

ค่าใช้จ่ายในการผลิต ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ และค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ คิดจากเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต ที่นำมาคิดค่าเสื่อมราคาประกอบด้วย เครื่องจักรชิ้นรูปขนาดใหญ่ ราคาเครื่องละ 350,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 17,500 บาท ($350,000/20$) ต้นทุนการผลิตต่อวัน 47.95 บาท ($17,500/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.08 บาท ($47.95/600$) แม่พิมพ์ ราคา 5,000 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 5,000 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 13.70 บาท ($5,000/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.02 บาท ($13.70/600$) แปรงขัด ราคาอันละ 20 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 20 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 0.05 บาท ($20/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.01บาท ($0.05/600$) กะละมังขนาดใหญ่ ราคาอันละ 230 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 230 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 0.63 บาท ($230/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.01บาท ($0.63/600$) กรรไกร ราคาอันละ 50 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ต้นทุนการผลิตต่อปี 50 บาท ต้นทุนการผลิตต่อวัน 0.14 บาท ($50/365$) ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย 0.01 บาท ($0.41/600$) ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ต่อหน่วย เท่ากับ 0.13 บาท ($0.08+0.02+0.01+0.01+0.01$)

ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร คือค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นในการผลิตงานกาบหมาก ที่ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต ในการผลิต 1 เดือนจะทำการผลิตเพียง 26 วัน ผลิตได้วันละ 600 ชิ้น (1 เดือนจะผลิตได้ = $26 \times 600 = 15,600$ ชิ้น) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ กระดาษทรายต่อเดือน 500 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.03 บาท ($500/15,600$) ค่าไฟต่อเดือน 5,000 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.32 บาท ($5,000/15,600$) ค่าเช่าบ้านต่อเดือน 2,500 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.16 บาท ($2,500/15,600$) ค่าขนส่งต่อเดือน 10,000 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.64 บาท ($10,000/15,600$) ค่าถุงต่อเดือน 300 บาท คิดเป็นต้นทุนการ

ผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.02 บาท (300/15,600) เชือกป่านต่อเดือน 560 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.04 บาท (560/15,600) กล่องลึงสำหรับส่งของ 300 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.02 บาท (300/15,600) ค่ากันชื้นขนาด 5 กรัม ต่อเดือน 57.23 บาท คิดเป็นต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเท่ากับ 0.01 บาท (57.23/15,600) ดังนั้นค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรต่อหน่วย เท่ากับ 1.24 บาท (0.03+0.32+0.16+0.64+0.02+0.04+0.02+0.01)

สรุปได้ว่าต้นทุนการผลิตจานกาบหมากต่อหน่วย ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 1.80 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 20.69 ค่าแรงงานทางตรง 5.53 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 63.56 ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 0.13 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 1.49 และค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร 1.24 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 14.25 ต้นทุนการผลิตจานกาบหมากต่อหน่วยเท่ากับ 8.70 บาท (1.80+5.53+0.13+1.24)

ต้นทุนการผลิตจานกาบหมากต่อวัน ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 1,080 บาท (600*1.80) ค่าแรงงานทางตรง 3,318 บาท (600*5.53) ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 78 บาท (600*0.13) และค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร 744 บาท (600*1.24) ต้นทุนการผลิตจานกาบหมากต่อวันเท่ากับ 5,220 บาท (1,080+3,318+78+744)

ต้นทุนการผลิตจานกาบหมากต่อเดือน ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 28,080 บาท (26*1,080) ค่าแรงงานทางตรง 86,268 บาท (26*3,318) ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 2,028 บาท (26*78) และค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร 19,344 บาท (26*744) ต้นทุนการผลิตจานกาบหมากต่อเดือนเท่ากับ 135,720 บาท (28,080+86,268+2,028+19,344)

ต้นทุนของการผลิตจานกาบหมากต่อปี ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 336,960 บาท (12*28,080) ค่าแรงงานทางตรง 1,035,216 บาท (12*86,268) ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 24,336 บาท (12*2,028) และค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร 232,128 บาท (12*19,344) ต้นทุนการผลิตจานกาบหมากต่อปีเท่ากับ 1,628,640 บาท (336,960+1,035,216+24,336+232,128)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับผลตอบแทนจากการทำจานกาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้างฉัตร อำเภอยางฉัตร จังหวัดลำปาง

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจานกาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้างฉัตร อำเภอยางฉัตร จังหวัดลำปาง สามารถวิเคราะห์รายได้จากการขายสินค้าต้นทุนการผลิต ต้นทุนขายค่าใช้จ่ายในการขาย ค่าใช้จ่ายในการบริหาร รวมถึงกำไรขาดทุนสุทธิของกลุ่มจานกาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้างฉัตร อำเภอยางฉัตร จังหวัดลำปางซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์รายได้ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุนของการผลิตงานกาบหมาก บ้าน
ขามแดง ตำบลห้างฉัตร อำเภห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

รายการ	วัน (บาท)	เดือน (บาท)	ปี (บาท)
รายได้จากการจำหน่าย	6,000	156,000	1,872,000
ต้นทุนคงที่			
ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่	78	2,028	24,336
ต้นทุนผันแปร			
วัตถุดิบ	1,080	28,080	336,960
ค่าแรงงาน	3,318	86,268	1,035,216
ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร	744	19,344	232,128
รวมต้นทุนผันแปร	5,142	133,692	1,604,304
รวมต้นทุนการผลิต	5,220	135,720	1,628,640
กำไรขั้นต้น	780	20,280	243,360
อัตรากำไรขั้นต้น	13.00	13.00	13.00
จุดคุ้มทุน	545.45	14,181.82	170,181.82

หมายเหตุ: ข้อมูลต้นทุนการผลิต ต้นทุนขายค่าใช้จ่ายในการขายค่าใช้จ่ายในการบริหาร รวมถึงกำไรขาดทุนสุทธิ เป็นการสัมภาษณ์แบบกลุ่มของผู้ประกอบการในพื้นที่เดียวกัน ข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลที่เหมือนกัน

จากตารางที่ 1 พบว่ารายได้จากการจำหน่ายงานกาบหมากต่อวันเท่ากับ 6,000 บาท ต้นทุนในการผลิตงานกาบหมากต่อวัน เท่ากับ 5,220 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายงานกาบหมากต่อวันเท่ากับ 780 บาท อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 รายได้จากการจำหน่ายงานกาบหมากต่อเดือนเท่ากับ 156,000 บาท (26*6,000) ต้นทุนในการผลิตงานกาบหมากต่อเดือน เท่ากับ 135,720 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายงานกาบหมากต่อเดือน เท่ากับ 20,280 บาท อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 รายได้จากการจำหน่ายงานกาบหมากต่อปีเท่ากับ 1,872,000 บาท (12*156,000) ต้นทุนในการผลิตงานกาบหมาก ต่อปี เท่ากับ 1,628,640 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายงานกาบหมากต่อปีเท่ากับ 243,360 บาท อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 จุดคุ้มทุนของผู้ลงทุนผลิตงานกาบหมาก จะมีจุดคุ้มทุนต่อวันอยู่ที่ 545.45 บาท มีจุดคุ้มทุนต่อเดือนอยู่ที่ 14,181.82 บาท และมีจุดคุ้มทุนต่อปีอยู่ที่ 170,181.82 บาท ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทนาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภอยางนคร จังหวัดลำปาง พบว่ากิจการประสบปัญหาในประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาด้านต้นทุนวัตถุดิบ

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทนาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภอยางนคร จังหวัดลำปาง พบว่า กลุ่มวิสาหกิจผลิตจันทนาบหมาก ไม่มีการจดบันทึกบัญชีแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนรายได้หรือปริมาณการผลิต ทำให้ไม่สามารถทราบต้นทุน รายได้และผลตอบแทน ที่ถูกต้องได้ และในพื้นที่ลำปางมีวัตถุดิบจันทนาบหมากไม่เพียงพอ ทำให้ทางกลุ่มต้องรับซื้อจากชาวสวนทางภาคใต้ และภาคตะวันออก ทำให้เกิดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการขนส่งมาก หากว่าภาครัฐช่วยส่งเสริมให้ชาวลำปางปลูกจันทนาบหมากมากขึ้น จะทำให้กลุ่มวิสาหกิจผลิตจันทนาบหมากลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของค่าขนส่งได้มากขึ้น

2. ปัญหาด้านแรงงาน

จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทนาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภอยางนคร จังหวัดลำปาง พบว่าทางกลุ่มประสบปัญหา ทำงานไม่เป็นเวลา ไม่ตั้งเป้าหมาย ไม่ปรับปรุงกระบวนการยี่ดีวิธีการแบบเดิม และขาดการวางแผนการผลิตตามเป้าหมาย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำจันทนาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภอยางนคร จังหวัดลำปาง พบว่า ต้นทุนของการทำจันทนาบหมาก ประกอบด้วย ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 1.80 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 20.69 ค่าแรงงานทางตรง 5.53 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 63.56 ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 0.13 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 1.49 และค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร 1.24 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 14.25 ดังนั้นต้นทุนการผลิตจันทนาบหมากต่อหน่วยเท่ากับ 8.70 บาท และต้นทุนการผลิตต่อปีเท่ากับ 1,628,640 บาท ผลตอบแทนจากการทำจันทนาบหมาก รายได้จากการจำหน่ายต่อวันเท่ากับ 6,000 บาท ต้นทุนในการผลิตต่อวัน เท่ากับ 5,220 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อวันเท่ากับ 780 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 รายได้จากการจำหน่ายต่อเดือนเท่ากับ 156,000 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อเดือนเท่ากับ 20,280 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อปีเท่ากับ 243,360 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 13.00 จุดคุ้มทุนของผู้ลงทุนผลิตจันทนาบหมาก มีจุดคุ้มทุนต่อวันอยู่ที่ 545.45 บาท มีจุดคุ้มทุนต่อเดือนอยู่ที่ 14,181.82 บาท และมีจุดคุ้มทุนต่อปีอยู่ที่ 170,181.82 บาท ข้อเสนอแนะ กลุ่มวิสาหกิจผลิตจันทนาบหมาก ควรดำเนินการจดบันทึกบัญชีทั้งต้นทุน รายได้หรือปริมาณการผลิต ทำให้สามารถทราบต้นทุน รายได้และผลตอบแทนที่ถูกต้องได้ และภาครัฐควรช่วยส่งเสริมให้ชาวลำปางปลูกจันทนาบหมากมากขึ้น จะทำให้กลุ่มวิสาหกิจผลิตจันทนาบหมากลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของค่าขนส่งได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทมาศ ไชยคำการและคณะ (2563) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตข้าวเม่านะ:กรณีศึกษา ผู้ประกอบการในเขตบ้านกลางใหญ่ ตำบลกลางใหญ่

อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ประกอบการที่ผลิตข้าวเม่า มีต้นทุนในการผลิตข้าวเม่าต่อ 1 ถัง ซึ่งเป็นวัตถุดิบทางตรง 16 บาท ค่าแรงงานทางตรง 8 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 1.92 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 2.15 บาท รวมต้นทุนการผลิตต่อถัง 28.07 บาท และ ธนพล สดางค์จันทร์ และคณะ (2563) ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการวิสาหกิจชุมชนจันทนาบหมากทำดีหมีด้วยวิธีทางเศรษฐศาสตร์วิศวกรรม ผลการประเมินโครงการวิสาหกิจชุมชนจันทนาบหมากทำดีหมีด้วยวิธีทางเศรษฐศาสตร์วิศวกรรม มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนเท่ากับ 529,878 บาท มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานรายปีเท่ากับ 480,113 บาท และมีผลตอบแทนรวมเท่ากับ 669,890 บาท เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางเศรษฐศาสตร์วิศวกรรม พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ มีค่าเท่ากับ 424,288.96 บาท อัตราผลตอบแทนภายใน มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 29.78 อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน มีค่าเท่ากับ 1.17 จันทนาบหมากทำดีหมี จึงมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ในส่วนผลตอบแทนจากการทำจันทนาบหมาก แสดงให้เห็นว่ารายได้ที่ได้นั้นมากกว่าต้นทุนการผลิต มีรายได้จากการจำหน่ายจันทนาบหมากต่อวันเท่ากับ 6,000 บาท มีรายได้จากการจำหน่ายจันทนาบหมากต่อเดือนเท่ากับ 156,000 บาท ต้นทุนในการทำจันทนาบหมากต่อเดือน เท่ากับ 135,720 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายจันทนาบหมากต่อเดือนเท่ากับ 20,280 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายคิดเป็นร้อยละ 13.00 จุดคุ้มทุนของการทำจันทนาบหมาก มีจุดคุ้มทุนต่อวันอยู่ที่ 545.45 บาท มีจุดคุ้มทุนต่อเดือนอยู่ที่ 14,181.82 บาท และมีจุดคุ้มทุนต่อปีอยู่ที่ 170,181.82 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทิรา สุวรรณดีและคณะ (2563) ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การผลิตปลาร้าแปรรูปบ้านหนองแกตำบลหนองแก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลวิจัยพบว่า ค่าแรงงานจะประกอบไปด้วย ค่าแรงงานคนทำแจ่วบองจะมี 6 คน 3,600 บาท/เดือน และค่าใช้จ่ายการผลิต 7,942.03 บาท/เดือน รายได้จากการขายประมาณ 8,100 บาทต่อเดือน มีกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย 1.95% มีกำไรสุทธิต่อยอดขาย 1.95% มีระยะเวลาคืนทุนสำหรับเงินลงทุน 5 ปี 3 เดือน ปริมาณการขาย ณ จุดคุ้มทุนประมาณ 178 กระปุก และมียอดขาย ณ จุดคุ้มทุนประมาณ 1,780 บาท และสอดคล้องกับ กนกพิชญ์ อินผุย (2556) ศึกษาต้นทุนผลตอบแทนและการจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ข้าวแต่น อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ข้าวแต่น ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรกและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้น 38,566,283.05 บาท ผลตอบแทนในการลงทุนเท่ากับ 43,345,058.58 บาท มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิที่อัตราคิดลดร้อยละ 7 เท่ากับ 3,346,543.19 บาท ซึ่งมีค่ามากกว่าศูนย์ และใช้ระยะเวลาคืนทุนประมาณ 2 ปี 2 เดือน 5 วัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์จันทนาบหมาก บ้านขามแดง ตำบลห้วยฉัตร อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง มีต้นทุนวัตถุดิบที่ต่ำส่งผลให้กำไรสุทธิไม่มากนัก ผู้ประกอบการควรเพิ่มพื้นที่ในการปลูกหมากมากขึ้น เพื่อที่จะลดต้นทุนในวัตถุดิบหลัก เพื่อเพิ่มปริมาณสินค้ามากขึ้น โดยไม่ได้เพิ่มค่าใช้จ่ายมาก เนื่องจากลงทุนในการปลูกหมากลงทุนเพียงครั้งเดียว จึงจะคุ้มค่าไปซื้อ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางในการลดต้นทุนวัตถุดิบและแนวทางการขยายกลุ่มลูกค้าเพื่อเพิ่มผลตอบแทนให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพิชญ์ อินผุก. (2556). *ต้นทุนผลตอบแทนและการจัดการต้นทุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ข้าวแต๋น อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. (2564). *งานกาพย์มหาภานุรักษ์โลก วิถีชายแดนใต้*. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2566, จาก : <https://www.isoc5.net/articles/view/315/>.
- ธนพล สดางค์จันทร์ และคณะ. (2563). การประเมินโครงการวิสาหกิจชุมชนงานกาพย์มหาภานุรักษ์โลกทำดีด้วยวิถีทางเศรษฐศาสตร์วิศวกรรม. ใน *การประชุมวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ครั้งที่ 2*, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 272-281. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นภดล จันทลักษณ์ และ สมนึก วัฒนศรีกุล. (2555). การออกแบบและสร้างเครื่องขึ้นรูปภาชนะที่ทำจากเส้นใยธรรมชาติ. ใน *การประชุมเครือข่ายงานวิศวกรรมอุตสาหกรรม*, 17-19 ตุลาคม 2555. 1770-1775. ชะอำ: เพชรบุรี.
- มลสุดา ลิ่วไสง. (2556). *การผลิตภาชนะย่อยสลายได้ทางชีวภาพจากกากกล้วย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สุทมาศ ไชยคำ และคณะ. (2563). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตข้าวเม่า : กรณีศึกษา ผู้ประกอบการในเขตบ้านกลางใหญ่ ตำบลกลางใหญ่ อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี*. บัญชีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อินทรา สุวรรณดี และคณะ. (2563). *การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปลาร้าแปรรูป : กรณีศึกษา กลุ่มแจ่วบอง OTOP 3 ดาว บ้านหนองแก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 49-60.

บุคลากรกรม

ผู้สัมภาษณ์ 1-10 (ผู้ให้สัมภาษณ์). อัจฉรา เฮ่ประโคน (ผู้สัมภาษณ์). ที่ เลขที่ 185/6 หมู่ที่ 6 ถนน ตำบลห้วยฉัตร อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง. เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2566.